

YHDESSÄ VAHVAKSI YHTEISÖKSI

Ei kiusaamiselle –suunnitelman toimenpiteet Pohjois-Tapiolan koulussa

2022-2023

1. Hyvinvoinnin mittarit

Tavoite: Koululla on menetelmä, jonka avulla seurataan oppilaiden ja opiskelijoiden arkea ja jaksamista. Tietoa käytetään kiusaamisen ehkäisemiseen sekä siihen puuttumiseen monin eri keinoin.

- Koulussa seurataan hyvinvointia jatkuvasti (opettajat, oppilashuolto)
- Kyselyt ja kartoitukset:
 - Hyvinvointikysely (4.-6.lk)
 - Kouluterveyskysely (4.-5.lk)
 - Hyvinvointikartta-terveyskysely osana 5. ja 8. luokan terveystarkastuksia
 - THL:n Kouluterveyskysely (8. ja 9. lk) joka toinen vuosi
 - Move-testit (5.lk ja 8.lk)
 - Koulun omat kiusaamis- ja ilmapiiirikyselyt sekä muut mittarit (vastuussa YHR, hyvinvointitiimi, KiVa-tiimi/Versot)
 - KiVa- ja Verso-tiimien tapausten läpikäynti, määrä ja laatu.
 - Oppilas- ja huoltajakyselyiden läpikäyminen (arviointitiimi, YHR, oppilaat, henkilöstö, huoltajat)
 - Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokyselyt

2. Sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat

Tavoite: koululla on käytössä työkalupakki sosiaalisten tilanteiden ja tunteiden tunnistamista sekä uusien taitojen oppimista varten.

- Jatkuva ryhmäyttäminen, aikaa varataan muuallekin kuin syyslukukauden alkuun
- KiVa (1. ja 4.lk)

- Positiivinen pedagogiikka (kaikki), opettajat kiinnittävät huomiota positiivisen palautteen antamiseen kaikille oppilaille
- Osallisuus – aktiivinen oppilaskuntatoiminta
- Luokanvalvojan materiaalipankki (Pohjoksen opehuone) ja muiden valmiiden materiaalien hyödyntäminen
- MLL:n kiusaamisenehkäisemismateriaalit
- Koulutus elämään -vierailut
- Mielen hyvinvointi (erilaiset teemapäivät, oppilaiden järjestämät)
- Mielen hyvinvoinnin oppitunnit (opo ja ela)

3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt

Tavoite: Koululla on säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista että puuttumaan siihen jämäkästi ongelmien jo alettua.

Kouluyhteisö laatii osana yhteisöllistä opiskeluhuoltoa säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista että puuttumaan siihen jämäkästi ongelmien jo alettua. Oppilaskunnan hallituksen edustajat, verso-oppilaat ja tukioppilaat ovat mukana tässä prosessissa.

Säännöt oppilaille:

Jos näen tai koen kiusaamista, kerron heti aikuiselle koulussa, kotona tai anonyymisti koulun sähköpostiosoitteeseen.

Menen kiusatun puolelle, autan kiusattua.

Jos netissä kiusataan, kerron siitäkin aikuiselle ja näytän viestin.

Oppitunneilla toimin kaikkien kanssa pari- ja ryhmätöissä.

Välitunneilla kaikki otetaan leikkiin tai peliin.

Ollaan kaikille reiluja kavereita.

Annetaan kaikkien olla oma itsensä ja hyväksytään ihmisten erilaisuus.

Käyttäydyn kunnioittavasti ja ystävällisesti kaikkia kohtaan.

Kannustan ja kehuun muita.

Noudatan yhteisesti sovittuja sääntöjä.

Säännöt aikuisille:

Ryhmäytän jatkuvasti.

Puutun kiusaamiseen heti.

Selvitän kiusaamisen keskustelemalla kaikkien osapuolten kanssa.

Kirjoitan tarvittaessa Verso-lähetteen.

Jos omat keinoni eivät riitä, pyydän muilta apua ja ohjaan asiaa eteenpäin.

Seuraan toimien vaikuttavuutta ja tilanteen ratkeamista tarvittavan ajan.

Suhteutan rangaistuksen kiusaamistilanteeseen (esim. opettajan puhuttelu, viesti kotiin, kasvatustalkoot, jälki-istunto, rehtorin puhuttelu).

Pidän huolen, että oppilaille on kerrottu, miten koulussa puututaan kiusaamiseen.

Nostan kiusaamisen vastaisia teemoja esiin arjessa.

4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen vahvistaminen

Tavoite: Ryhmäyttäminen on koulussa arkipäivää ja jatkuvaa läpi lukuvuoden. Jatkuva ryhmäyttäminen vahvistaa ryhmän toimintakykyä, parantaa ilmapiiriä ja lisää turvallisuudentunnetta.

- Kaikilla luokilla syksy aloitetaan vahvalla ryhmäyttämällä
- Koko koulun yhteiset toimintapäivät ja juhlat
- Sosiaalisten ja tunnetaitojen ohjelmia toteutetaan luokissa säännöllisesti
- Retket
- Luokkakokoukset ja lv-tunnit
- Kummitoiminta
- Välituntikerhot ja välituntien ohjaukset
- Ruokailutilanteet
- Opettajien määräämät istumajärjestykset, parit ja ryhmät

YHR suunnittelee, koordinoi, arvioi ja seuraa säännöllisesti jatkuvan ryhmäyttämisen toteuttamista käytännössä luokkakohtaisissa YHR-tapaamisissa.

5. Oppilashuolto

Yhteystiedot

Terveystenhoitaja

Kuraattori Sanna Porkka 046 877 3217, sanna.porkka@luvn.fi

Psykologi Emma Korhonen 040 550 6745, emma.korhonen@luvn.fi

Opiskeluhuollon edustajat tapaavat pienryhmissä aloittavat 7. luokan oppilaat sekä toisen asteen koulutuksen uudet opiskelijat.

6. Sähköiset palautekanavat

Tavoite: Perusopetuksessa kaikilla oppilailla ja huoltajilla on tiedossaan ja käytettävissään helppo tapa ilmoittaa huomioista kiusaamiseen liittyen.

- Sähköpostiosoite eikiusaamiselle.pohjis@espoo.fi

7. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt

Tavoite: koulussa tunnistetaan eri toimijoiden roolit kiusaamisen ehkäisyssä. Toiminta kuuluu kaikille koulu- tai oppilaitosyhteisössä työskenteleville.

- Kiusaamisen estävä toiminta on kaikkien opettajien ja koulunkäynnin ohjaajien vastuulla.
- Rehtori ja yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä johtavat kiusaamista estävää toimintaa

Muita käytännön keinoja kiusaamisen estämiseksi:

- Yhteiset pelisäännöt kaikkien tiedossa
- Opettajille, huoltajille ja oppilaille selväksi, kuinka kiusaamistilanteissa toimitaan
- Koulun aikuiset ohjaavat aktiivisesti oikeanlaiseen toimintaan
- Osallistaminen, yhteisöllinen toiminta, aktiivinen ryhmäyttäminen

8. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö

Tavoite: Koulussa on ymmärrystä ja osaamista restoratiiviseen lähestymistapaan. Restoratiivinen lähestymistapa korostaa kohtaamiseen, keskusteluun ja yhteistyöhön perustuvaa myönteistä prosessia, jossa pyritään osapuolten välisen ymmärryksen lisääntymiseen. Se vahvistaa valmiutta haastavien tilanteiden sovitteluun rakentavasti, osallisuutta vahvistaen.

Lähestymistavan perusarvoja ovat kunnioitus, kuuntelu, kohtaaminen sekä yksilöiden oman asiantuntijuuden ja kyvykkyyden vahvistaminen.

Koulun henkilökunnasta valitaan **kaksi** vastuuhenkilöä, jotka koulutetaan restoratiiviseen lähestymistapaan (esimerkiksi RESTO -sovitteleva ja restoratiivinen yhteisö -koulutus). Koulutuksen jälkeen vastuuhenkilöt perehdyttävät lähestymistavan omassa koulussa.

9. Nimikkoaikuisen paljon kiusatulle oppilaalle

Tavoite: Kiusaamisen kohteeksi joutuneella oppilaalla on nimettynä turvallinen aikuinen, joka auttaa ja tukee eteenpäin.

- Kiusaamisasiaa hoitava opettaja/aikuinen nimeää huoltajan ja oppilaan kanssa yhdessä nimikkoaikuisen, esimerkiksi luokanvalvojan tai jonkun oppilashuoltoryhmän jäsenen
- Oppilas saa ehdottaa/nimetä itselleen turvallisen koulun aikuisen nimikkoaikuisekseen
- Mietitään tapaamiskerrat yksilöllisesti (oppilaskohtaisesti) - tarvittaessa asia otetaan esiin myös oppilashuoltoryhmässä

10. Tukevan oppilastoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen

Tavoite: Kouluyhteisössä kaikki otetaan mukaan kiusaamisen ehkäisyyn. Näin vahvistetaan kiusaamista vähentävää ilmapiiriä.

- Oppilaskunnan kanssa järjestetään kiusaamisen vastainen päivä lukuvuoden aikana
- YHR:n ja nuorisotyön yhteistyö
- Tukioppilaiden vierailut lv-tuokioilla / sovituilla oppitunneilla
- Kummitoiminta

11. Vertaistukitoiminta

Tavoite: Kiusatuksi tulleella oppilaalla tai opiskelijalla on mahdollisuus jakaa kokemuksiaan ja saada vertaistukea muilta.

- Versotoiminta
- MLL:n chat
<https://www.nuortennetti.fi/apua-ja-tukea/lasten-ja-nuorten-puhelin/lasten-ja-nuorten-chat/>
- Sekaisin-chat <https://mieli.fi/fi/tukea-netist%C3%A4>

12. Niveltäminen ja siirtymätilanteet

Tavoite: Oppilas saa erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymätilanteissa tukea ja ohjausta.

Esiopetus-koulu:

- Nivellyspalaverit esiopetusryhmien kanssa keväällä
- Yhteistyö esiopetusryhmien kanssa lukuvuoden aikana
- Keväällä järjestetään koulutulokkaille ja huoltajille tutustuminen
- Syksyllä vanhempainilta koulutulokkaiden huoltajille
- Elo-syyskuun aikana käydään henkilökohtaiset keskustelut koulutulokkaiden huoltajien kanssa
- Vanhempainilloissa pyritään vuorovaikutteiseen toimintaan

Alakoulusta yläkouluun:

- Tutustuminen yläkouluun lukuvuoden aikana (kevätlukukaudella)
- Arviointikeskustelun yhteydessä nivelvaiheen ohjaava palaute
- Nivellyspalaverit keväällä (OHR/ela/luokanopettaja)
- Yhteistyö alakoulujen kanssa lukuvuoden aikana
- Keväällä järjestetään tuleville 7. luokille ja huoltajille tutustuminen
- Syksyllä vanhempainilta 7.-luokkalaisten huoltajille
- Syyslukukauden aikana käydään perhepalaverit 7.-luokkalaisten ja huoltajien kanssa

Pohjois-Tapiolan koulun uusi oppilas:

- Tutustuminen etukäteen uuteen luokkaan. Uuden oppilaan ryhmäyttäminen
- Uuden oppilaan kanssa käydään henkilökohtaisesti läpi koulun toimintamallit (luokanvalvoja)

13. Huoltajien osallistaminen

Tavoite: Huoltajilla on tiedossaan, miten oman lapsen koulussa kiusaamista ehkäistään ja miten siihen puututaan.

- Huoltajia kannustetaan tutustumaan toisiinsa
- Vanhempainyhdistyksen toiminnasta tiedottaminen
- Huoltajille esitellään koulun kiusaamisen estämisen toimintamalli, kiusaamistilanteen selvittelytavat ja jälkihoitoprosessi (malli) sekä käydään keskustelu asiasta

14. Puuttumisen portaat

Tavoite: koulussa on selkeä toimintatapa kiusaamiseen puuttumiseen. Sovittu toimintamalli on oppilaiden, huoltajien sekä kaikkien koulun aikuisten tiedossa.

Puuttumisen portaat on kirjattu erikseen. Ne käydään läpi henkilökunnan, oppilaiden sekä huoltajien kanssa. Kiusaamisen luonteen tai laajuuden vaatiessa jonkin voidaan hypätä suoraan ylemmälle portaalle tai vastaavasti palata vielä uudelleen alemmalle portaalle uudelleen. Kiusaamisen portaiden käyttäminen on tältä osin tarvittaessa joustava.

JOS SINUA KIUSATAAN TAI NÄET KIUSAAMISTA (oppilas)

- Kerro asiasta mahdollisimman pian koulun aikuiselle, esimerkiksi luokanvalvojalle
- Käske kiusaajaa lopettamaan esimerkiksi sanomalla: ”Lopeta!”
- Tue kiusattua (esimerkiksi kysy kuulumisia, vietä aikaa, mene yhdessä kiusatun kanssa kertomaan tilanteesta aikuiselle)
- Älä hyväksy kiusaamista (esimerkiksi huomauta kiusaajalle, että tämän käytös ei ole ok, asetu kiusatun puolelle puolustamaan häntä kiusaajaa vastaan)
- Sähköpostiosoite tai QR-koodi, johon voit ottaa yhteyttä ?

KUN OPPILAS KERTOO KIUSAAMISESTA TAI NÄET KIUSAAMISTA (aikuinen)

- Puutu asiaan välittömästi
- Kirjoita versolähete, jos kyseessä versoon sopiva tapaus tai ota yhteyttä KiVa-opettajiin
- Käy kasvatuskeskustelu niiden kanssa, joita asia koskee (kirjaa muistiin asiat)
- Tarvittaessa jälki-istunto (jos on kyse esim. väkivallasta)
- Tiedota niitä, joita asia koskee (asianosaiset oppilaat, huoltajat, henkilökunta)
- Pyydä tarvittaessa apuun toinen aikuinen
- Seuranta
- Verso-tiimin tai KiVa-tiimin apu
- Koulu huolehtii kouluaikana tapahtuvasta kiusaamisesta ja voi tarvittaessa olla apuna vapaa-ajan asioissa
- Ohjaa oppilasta toimimaan oikein

JOS KIUSAAMINEN JATKUU (aikuiselle)

- Selvitä tilanne
- Ole yhteydessä oppilashuoltoon (kuraattori, psykologi, erityisopettaja, opo, rehtori)
- Uusi keskustelu asianosaisten kanssa (mukana useampi aikuinen)
- Huoltajien kanssa keskustelu
- Kasvatuskeskustelu / jälki-istunto / kirjallinen varoitus / erottaminen
- Lastensuojelun / poliisin konsultointi
- Rikosilmoitus (lapsen henkeen ja terveyteen kohdistuva uhka tai rikos, seksuaalinen hyväksikäyttö tai näiden epäily)
- Seuranta
- Seurannasta vastaa se, joka hoitaa asiaa